

Osvrti, recenzije, prikazi

Katica Šarlija

I ja jesam moslavačko dijete

ZBIRKA DJEČJIH IGARA BIJELE MOSLAVINE

O Ivanju 2021. godine u nakladništvu OŠ Ivanska tiskana je zbirka moslavačkih dječjih igara „I ja jesam moslavačko dijete“, nastala kao plod vrijednoga školskoga projekta po kojima je posljednjih godina ivanačka škola postala poznata i u široj javnosti.

Ivanska, koja je ime dobila po sv. Ivanu Krstitelju, svoj je mjesni identitet i vizualnu prepoznatljivost izgradila uz blagdan svoga zaštitnika koji se od davnina obilježava tradicionalnim paljenjem ivanskoga krijesa i ophodom ladarica po selu. Privlačna je simbolika silnog pročišćujućega ognja koji tjera zle sile i bjelina nježnih ivančica kojima su okrunjene djevojčice dok s pjesmom blagoslova i dobrih želja prolaze selom od kuće do kuće. Upravo motivi krijesa i ivančica nalaze se i na općinskom grbu.

I OŠ Ivanska oduvijek je njegovala i čuvala moslavačku folklornu baštinu. U školi su uvijek postojali učitelji-entuzijasti koji su, svaki u svom vremenu, vodili folklorne skupine i u djeci odgajali ljubav prema rodnom kraju i njegovim tradicijskim posebnostima. Tako je učitelj Juraj Benić u školskoj spomenici Donje Petričke 1938. g. zapisao kako je ovo vrlo pjevna sredi-

na, s urođenim osjećajem za pjesmu i ples. U nekoliko godina svoga učiteljevanja na tim je sposobnostima svojih učenika izgradio prekrasnu priču, protkanu putovanjima i nastupima petričanske djece diljem Hrvatske.

Folklornu su baštinu njegovali i mnogi drugi učitelji koji su radili u ovom kraju. Gospodin Zdenko Vojković, dugogodišnji ravnatelj ivanačke škole, posebno je brinuo da u zaduženjima učitelja uvijek netko pokriva to važno područje koje je trebalo sačuvati od zaborava. Veliki je obol u očuvanju moslavačke kulturno-povijesne baštine dala i učiteljica Antonija Dokuš. Privržena korijenima iz kojih je izrasla, u svojim je aktivnim radnim godinama ogromno znanje i entuzijazam ugradila u rad ivanačkoga Kulturno-umjetničkog društva „Svjetlost“, a uvijek je bila i na raspolaganju renomiranim etnolozima i zapisivačima koji su u svojim radijskim emisijama i knjigama zabilježili pjesme i običaje Bijele Moslavine. I svoje je umirovljeničke dane posvetila misiji očuvanja narodnoga blaga, potaknuvši snimanja starijih ljudi čija su sjećanja zrcalila ljepotu življenja u malim seoskim zajednicama, gdje je sve bilo prožeto

pjesmom, plesom, glumom i zabavom. Time je osim autohtonih običaja, pjesama, priča i legendi ostalo zabilježeno jezično i rječničko blago moslavačke kajkavštine koja danas ima sve manje govornika.

Iz predanog rada mnogih prethodnika koji su sačuvali tradicijske posebnosti ivanačkog kraja nastao je poticaj i za ovu knjigu koju kao autorice potpisuju učiteljice Katica Šarlija i Katarina Mlinarić. Nekoć učiteljica i učenica, obje iz malog sela Samarice podno Moslavačke gore, autorice su svoju zajedničku suradnju započele još davne 1995. g. raznim aktivnostima u školi i samaričkoj župi. Danas kolegice koje zajedno rade, i u ovom su vremenu nastavile raditi na očuvanju zavičajne kulturno-povijesne i folklorne baštine. Učiteljica Katarina Mlinarić članica je KUD-a „Sloga“ iz Đurđica u kojemu je zadužena za dječju sekciju, stoga ne čudi da su upravo njezini učenici iz Donje Petričke sudjelovali u školskom projektu koji je okrunjen ovom vrijednom zbirkom.

Knjiga „I ja jesam moslavačko dijete“ zabilježila je razne igre kojima su djeca kratila vrijeme dok su bila na paši. Napravljena u formi strip-slikovnice kroz njezine nas stranice vode učenici koji ukratko predstavljaju svaku pojedinu igru. Osim pojedinačnih i skupnih igara, potom i nekoliko plesova kola i običajnih godišnjih ophoda po selu, u knjizi su zabilježeni i načini izrade jednostavnijih igračaka i svirala. Na kraju knjige nalazi se i mali slikovni moslavački rječnik.

S mnoštvom prekrasnih fotografija ova je knjiga poželjela, možda čak više slikom nego riječju, izreći privlačnost života u ovim našim skromnim moslavačkim selima. Bjelina narodne nošnje ovoga kraja, posve jednostavna i bez

ukrasa, slikovito govori i o duši seljaka koji ju je stvorio i nosio. Prostodušan i otvoren, i sam sveden na ono bitno što ga čini čovjekom, stvorio je nekoć idilu za kojom ljudi 21. stoljeća čeznu cijelim svojim bićem. Informacijski zamor i košmar sve nas više okreće potrazi za unutarnjim mirom koji je najlakše naći u netaknutim oazama prirode kakav se u selima podno Moslavačke gore nudi poput dara na ispruženom dlanu. Samo, može li tišina opustjelih sela, gdje više nema ni pjesme ni dječjeg žamora, probuditi i darovati smiraj duše kojemu stremimo?

Nadamo se da može. Zato je i ovaj knjiga poziv za povratkom života tamo gdje on može stasati u zdravlju i jednostavnosti, na samim izvorima radosti i duševnoga blagostanja. Ishodište toga mira jest i susret s drugim čovjekom, razgovor i razmjena misli i osjećaja, zadovoljstvo i vedrina duha koja se po zakonu spojenih posuda neizostavno prelijeva od srca k srcu.

Nikad se više o dječjoj igri nije govorilo kao u posljednje vrijeme. Današnja djeca tako usredotočeno satima gledaju u zaslone elektronskih uređaja i više se ne igraju zajedno vani. Računalne su im igre ubrzale misli i potaknule adrenalin, ali usporile pokrete, oduzele dinamiku tijela, osiromašile maštu i osjećajni život. I djeca na selu pokazuju znakove otuđenosti. Makar ih možemo vidjeti zajedno u holu škole ili dvorištu, svako dijete najčešće ima svoj mobitel u ruci i zabavlja se samo sa sobom. Kad tomu pridodamo aktualne epidemiološke mjere zbog koronavirusa, propisano držanje distance i nošenje maski na licima, brojne izolacije i samoizolacije i posljedično svemu tome nastavu na daljinu, evidentno je da je u takvim novovremenim okolnostima gotovo potpuno nestala

tradicionalna dječja igra čija su glavna obilježja tjelesna aktivnost, radost, pjesma, međusobno zajedništvo, osjećaj nespontanosti i slobode.

Iako je prvotno samo od zaborava htjela sačuvati jedan djelić tradicijske baštine, ova zbirka moslavačkih dječjih igara dolazi kao nadahnuće i podsjetnik na tu najvažniju dječju djelatnost. Ona želi potaknuti roditelje, odgojitelje, učitelje, djedove i bake, sve one koji su odgovorni za

psihofizičko zdravlje djece, da ponovno pokušaju oživjeti igru koja je začahurena u svakom od nas. Čovjek je *homo ludens*, onaj koji se voli igrati, a igru samo treba probuditi razgovorom, uvlačenjem u priču, usmjeravanjem tijekova mašte, pozivom na natjecanje, pokazivanjem vještina i sposobnosti. Ova je knjiga poziv na igru, idemo se igrati?

